

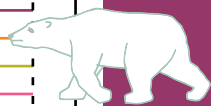
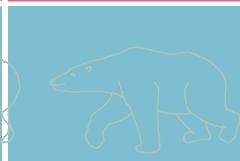
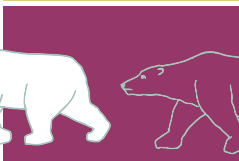
What's the story?

DUURZAAM EN VERANTWOORD LEVEN

"IMAGES AND OBJECTS"-serie

METHODE VOOR ACTIEF LEREN, TOOLKIT 5

What's the story?

DUURZAAM EN VERANTWOORD LEVEN

"Images and Objects"- serie

Methode voor Actief Leren, toolkit 5

Voor het eerst gepubliceerd in 2014 door PERL (Partnership for Education and Research about Responsible Living).
Hedmark University College, Hamar, Noorwegen
<http://www.perlprojects.org>

ISBN 978-82-7671-922-2

Met steun van de Erasmus Academic Networks van de Europese Unie. Dit project is gefinancierd met steun van de Europese Commissie. Deze publicatie geeft uitsluitend de gezichtspunten van de auteurs weer, en de Commissie kan niet verantwoordelijk worden gehouden voor gebruik van de informatie die in dit document wordt gegeven.

De Nederlandse uitgave is gerealiseerd door het Programma DuurzaamDoor, een interbestuurlijk en interdepartementaal kennisprogramma, dat wordt uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Meer informatie: www.duurzaamdoor.nl

COPYRIGHT © 2014 BIJ DE AUTEURS.

Auteurs:

Miriam O'DONOGHUE, CDETB Curriculum Development Unit, Dublin, Ierland
Gregor TORKAR, instituut EGEA en faculteit Educatie van de universiteit van Ljubljana, Slovenië
Helen MAGUIRE, Home Economics Department, St Angela's College, Sligo, Ierland
Victoria W. THORESEN, Hedmark University College, Hamar, Noorwegen
Nuno MELO, hogeschool voor educatie, Lissabon, Portugal
Lenka MUZICKOVA, Generation Europe, o. s., Tsjechische Republiek

Ontwerp en lay-out:

Veronika HROZINKOVA

Foto's:

Zie het achterblad voor de bronvermelding.

Dankbetuiging – leden van de PERL-werkgroep:

Miriam O'DONOGHUE; Gregor TORKAR; Helen MAGUIRE;
Victoria W. THORESEN; Nuno MELO; Lenka MUZICKOVA;
Vija DISLERA; Irena ZALIENSKIENE

Nederlandse bewerking:

Machtelijn BRUMMEL, programma DuurzaamDoor, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Supported by:

CONTENTS

	PAGE
Inleiding	4
De Millenniumdoelen	6
Storytelling als een activerende methodiek	7
Activiteit 1: Vertel me JOUW verhaal, dan vertel ik je het MIJNE	10
Steekwoordenkaarten voor verantwoord en duurzaam leven	11
Activiteit 2: Het 'gevoel' van het verhaal	12
Sensorische activiteitenkaarten	13
Activiteit 3: Het verborgen verhaal van een alledaags voorwerp	14
Activiteit 4: Wiens verhaal is dit?	17
Activiteit 5: Verhalen zonder grenzen	18
Millenniumdoelen-symboolkaarten	19
Millenniumdoelen-combinatiekaarten	20
Activiteit 6: Een krantenartikel voor de voorpagina maken	23
Activiteit 7: Wat is JOUW rol?	24
Rollenkaarten	25
Evaluatie van verhalen	26
Fotoarchief	28
Referenties	59

Het Partnership for Education and Research about Responsible Living

Het Partnership for Education and Research about Responsible Living (PERL) is een netwerk dat individuen en groepen helpt om alledaagse beslissingen en de manier waarop ze leven te heroverwegen en nieuwe keuzes te maken. Om:

- de negatieve effecten van hun activiteiten op henzelf, op anderen en op het milieu te verminderen
- te bewerkstelligen dat de middelen eerlijker worden verdeeld en
- duurzaamheid te bevorderen.

De toolkits in de "Images and Objects"- serie

PERL heeft een reeks toolkits ontwikkeld om activiteiten te ondersteunen waarin de student centraal staat. Activerende onderwijsmethoden helpen studenten om hun manier van denken, de waarden die ze belangrijk vinden en de beslissingen die ze nemen ter discussie te stellen in de context van verantwoord en duurzaam leven. Bij alle toolkits wordt gebruik gemaakt van foto's en/of voorwerpen waarmee verantwoorde en duurzame leefwijzen interactief, praktisch en holistisch kunnen worden onderwezen.

The focus of this toolkit: "What's the story?"

This is the fifth toolkit in the series of active methodology toolkits developed by PERL. The toolkit focuses on STORYTELLING as a key teaching and learning strategy, to explore themes related to responsible living and sustainable development. The toolkit includes background information on education for responsible and sustainable living, the Millennium Development Goals (MDGs) and storytelling as an active learning methodology. This background information is intended to support the student-centered activities in the toolkit. By also including information on the MDGs and a related activity, the broader global context of responsible and sustainable living can be explored with students.

De focus van deze toolkit: 'What's the story?'

Dit is de vijfde toolkit in de door PERL ontwikkelde methode voor actief leren. De toolkit richt zich op STORYTELLING en geeft achtergrondinformatie over actief leren, de Millenniumdoelen en storytelling als een activerende onderwijsmethode. Deze achtergrondinformatie is bedoeld om de activiteiten voor de studenten in de toolkit te ondersteunen. Doordat de toolkit ook informatie over, en een activiteit met de Millenniumdoelen bevat, kan een bredere wereldwijde context van duurzaam leven met de studenten worden verkend.

Hoe moeten de activiteiten in de toolkit worden gebruikt?

Elke activiteit kan als een zelfstandige onderwijsactiviteit worden gebruikt, met specifiek toegesneden leerdoelen en duidelijke aanwijzingen voor: de benodigde materialen; de voorbereiding van de activiteit; instructies die de klas moet opvolgen; ideeën voor reflectie en methoden voor de evaluatie van de activiteit en het geleerde. Ter ondersteuning van de activiteiten bevat de toolkit een fotoarchief, samen met voorbereide werkbladen en hulpmiddelen die kunnen worden gereproduceerd voor gebruik in de klas. Voor sommige activiteiten moeten de studenten vooraf een zekere kennis over bv. duurzaamheid of de millenniumdoelen hebben. Door de hele toolkit heen worden suggesties gegeven voor thema's en onderwerpen die door de docenten als uitgangspunt kunnen worden gebruikt. Ook kunnen de activiteiten gemakkelijk op specifieke actuele onderwerpen worden afgestemd.

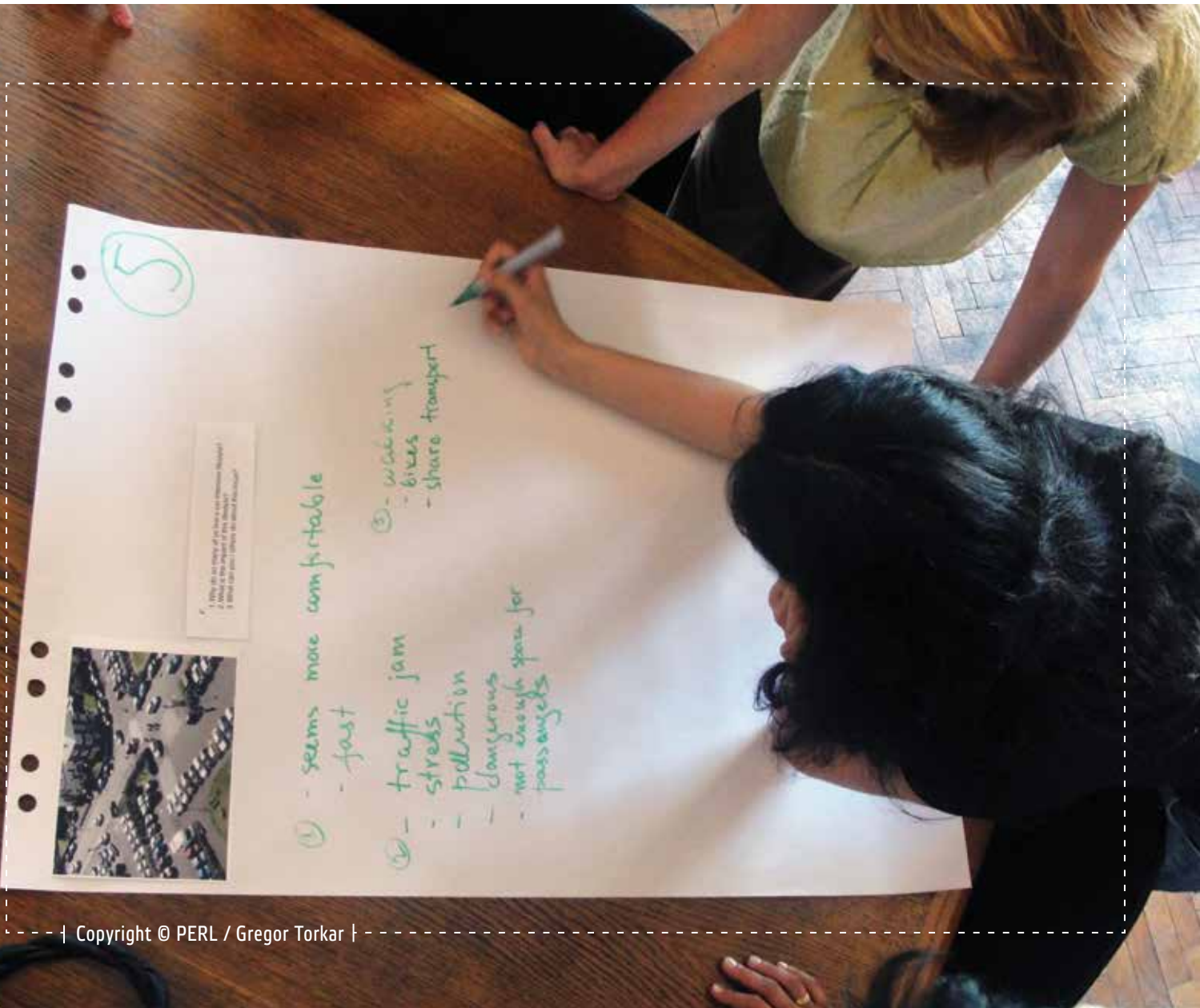
De activiteiten hebben een wisselende moeilijkheidsgraad. Bij de opzet van de activiteiten hebben de auteurs ook suggesties opgenomen om lezen, schrijven en rekenen te bevorderen. Tevens is er rekening gehouden met studenten met verschillende capaciteiten, door middel van fasering van activiteiten en extra taken. Alle activiteiten kunnen worden besproken en beoordeeld in het kader van de voor de activiteit aangegeven leerdoelen. Er zijn verder ideeën opgenomen die kunnen helpen bij de reflectie en evaluatie.

Leren voor verantwoord en duurzaam leven

Leren is een belangrijke katalysator voor de ontwikkeling van de mens. Het doel van 'Leren voor Duurzame Ontwikkeling' is om individuen en groepen in staat te stellen om actief deel te nemen aan het vormgeven van een ecologisch duurzame, economisch efficiënte en sociaal rechtvaardige omgeving, terwijl ze zich bewust blijven van de onderlinge verbondenheid tussen de lokale en mondiale dimensies. Een belangrijk element is educatie over duurzame leefstijlen, terwijl een diepere, bredere interpretatie van duurzame leefstijlen verantwoord leven is.

Het concept van verantwoord leven omvat het bijstellen van de huidige prioriteiten (materieel en immaterieel), het herdefiniëren van menselijke relaties, het transformeren van de wijze waarop samenlevingen omgaan met de bestaande economische, sociale en ecologische uitdagingen en het intensiveren van de dialoog tussen de wetenschappelijke gemeenschap en de maatschappij. Hierbij gaat het niet alleen om het gebruik van kennis voor een betere persoonlijke kwaliteit van leven zonder die van anderen te schaden (nu en in de toekomst), maar is het ook van belang om daadwerkelijk proactief de kwaliteit van leven van anderen direct of indirect te verbeteren. Bij het nastreven van verantwoord leven zijn een beoordeling van diverse gezichtspunten en manieren van leven, een besef van de behoeften van anderen (alle levensvormen) en een kritische analyse van het beste gebruik van de natuurlijke hulpbronnen van fundamenteel belang.

Bij deze toolkit ligt de focus op educatie voor verantwoord en duurzaam leven. Hierbij is het tevens van belang om aandacht te besteden aan de Millenniumdoelen, 8 internationale afspraken die op duurzame ontwikkeling betrekking hebben, en proberen te realiseren dat de bestaande verschillen in welvaart tussen verschillende bevolkingsgroepen kleiner worden, zodat de verdeling en het gebruik van de natuurlijke hulpbronnen eerlijker worden.

DE MILLENNIUMDOELEN

In 2000 hebben de lidstaten van de Verenigde Naties afgesproken om vóór 2015 belangrijke vooruitgang te boeken op het gebied van armoede, onderwijs, gezondheid en milieu. Er zijn acht concrete doelstellingen vastgelegd, die jaarlijks worden gemeten: de millenniumdoelen. In het Engels heten ze de 'Millennium Development Goals' (MDG's).

"Through accelerated action, the world can achieve the MDGs and generate momentum for an ambitious and inspiring post-2015 development framework. Now is the time to step up our efforts to build a more just, secure and sustainable future for all"

Ban Ki-moon, Secretary-General, United Nations.
The Millennium Development Goals Report 2013, U.N.

De Verenigde Naties werkt ook al aan nieuwe afspraken voor ontwikkeling en duurzaamheid, voor als de periode voor de Millenniumdoelen afloopt; de zogenaamde post-2015 ontwikkelingsagenda. De post-2015 ontwikkelingsagenda zal vier dimensies krijgen: sociaal, economisch, milieu en veiligheid & rechtsorde. Een werkgroep werkt aan nieuwe duurzame ontwikkelingsdoelen (ook wel Sustainable Development Goals genoemd) voor na 2015 voorgesteld. Meer informatie over de Millenniumdoelen: <http://www.oneworld.nl/toekomstdenkers/millenniumdoelen>

STORYTELLING ALS EEN EEN ACTIVERENDE METHODIEK

Hoe kan storytelling het leren ondersteunen?

Leren door middel van storytelling is leuk en informatief en kan bij studenten van alle leeftijden worden gebruikt om ideeën, waarden en gedragingen op het gebied van duurzaamheid te verkennen. Storytelling is vooral nuttig om een sociale leeromgeving te creëren, waarin samenwerking, reflectie en sociale cohesie waardevolle en noodzakelijke ingrediënten zijn. Gezamenlijk praten over een nieuwe toekomst en het doel van verantwoorde en duurzame beslissingen in het dagelijkse leven, wordt ondersteund door het maken van verhalen. Storytelling kan een strategie zijn om andere manieren van weten te begrijpen en verkennen (Gough & Sharpley, 2005).

Storytelling is het overbrengen van gebeurtenissen in woorden. Het kan worden ondersteund door foto's, film en muziek, om mensen in staat te stellen verhalen onder woorden te brengen, te consumeren en vast te leggen. Foto's en voorwerpen zijn nuttige uitgangspunten voor storytelling. Ze kunnen discussie stimuleren, bevorderen en uitlokken (een plaatje vertelt meer dan duizend woorden). Verhalen bestaan uit bepaalde gebeurtenissen, karakters en narratieve gezichtspunten, die bepalen vanuit wiens perspectief het verhaal wordt verteld. Storytelling maakt gebruik van een breed scala aan vormen, zoals sprookjes, volksverhalen en legendes. Daarbij wordt storytelling ook gebruikt om geschiedenis, persoonlijke verhalen, politieke commentaren en zich ontwikkelende culturele normen weer te geven. Storytelling wordt tevens breed toegepast voor onderwijsdoeleinden (Birch & Heckler, 1996).

Verhalen kunnen helpen om verbanden te creëren

De laatste decennia zijn pogingen gedaan om na te denken over collectieve verhalen die kinderen informatie geven over het verleden, heden en de toekomst (Grumet, 1981). De ecologische crisis maakt het noodzakelijk dat we anders gaan nadenken over de relatie tussen mens en natuur, tussen de binnenwereld van mythe, spiritualiteit en verbeelding en de buitenwereld van wetenschap, politiek en empirische werkelijkheid. De hedendaagse wetenschap worstelt met de complexiteit van milieuproblemen en met het bevorderen van duurzaamheid. Dit vraagt om een verandering van het denken. Nanson (2005) ziet de mogelijkheden van ecologische storytelling en begrijpt hoe storytelling de kloof kan overbruggen en mensen op een emotioneel niveau met elkaar kan verbinden.

Verhalen geven richting aan gevoelens over de inhoud en roepen een emotionele reactie op. Dit maakt verhalen, samen met hun vertrouwde patroon en formule, aantrekkelijker, beter te onthouden en boeiender voor studenten dan andere vormen van overbrenging en vastlegging (Egan, 2005). "Verhalen verruimen je verbeelding, waardoor je de wereld vanuit andere dan je eigen perspectief gaat zien. Wanneer je iemands eigen verhaal hoort, voel je met die persoon mee en herken je hem of haar als een bewust wezen, dat pijn kan lijden en plezier kan hebben" (Nanson, 2005, bladzijde 34). Storytelling kan helpen om leerervaringen met betrekking tot verantwoord en duurzaam leven interessanter, boeiender en betekenisvoller te maken.

De cyclus van verhalen maken met behulp van foto's

STAP 1

BEPAAAL WAT BELANGRIJK IS VOOR DE FOTO

WIE heeft deze foto genomen en waarom heeft die persoon de foto op deze manier genomen? Wie staat er op de foto?

WAT is te zien op de foto? Wat is de emotionele impact van de foto? Welk effect heeft de foto op je houding ten opzichte van het onderwerp?

WAAR werd de foto genomen?

WANNEER werd de foto genomen? Seizoen? Tijdstip?

WAAROM is de foto relevant voor verantwoord en duurzaam leven?

STAP 4

HOE GOED GEEFT HET VERHAAL DE FOTO WEER?

BESPREEK hoe goed het verhaal het volgende weergeeft:

- het belang van de foto
- de link met verantwoord en duurzaam leven.

DENK NA over het proces dat je in stap 1, 2 en 3 hebt doorlopen.

EVALUEER de invloed die dit proces op je heeft gehad. Heeft het je denken op een of andere manier veranderd? Denk je dat het invloed zal hebben op je toekomstige gedrag en keuzes?

**DENK NA EN
EVALUEER**

**BESTUDEER
DE FOTO**

**DEEL
HET VERHAAL**

**CREËER
EEN VERHAAL**

STAP 3

GEBRUIK EEN FORMELE OF INFORMELE MANIER OM HET VERHAAL TE DELEN

DEEL het verhaal met een andere persoon.

VERTEL het verhaal aan de klas.

PUBLICIEER het verhaal als een artikel in een krant of nieuwsbrief.

NEEM het verhaal op om het in video- of audiovorm te delen.

STAP 2

MAAK EEN VERHAAL VAN DE INHOUD

CREËER een verhaal dat een link met verantwoord en duurzaam leven heeft met behulp van de informatie uit stap 1.

STRUCTUREER het verhaal: verhalen hebben een specifiek, duidelijk begin (er was eens...) en einde (...nog lang en gelukkig, of juist niet!).

Voorbeeld van een verhaal maken:

TITEL: Verkeersplein, Nairobi, Kenya

LOCATIE: De foto werd genomen vanaf Muran'ga Road, Nairobi, Kenya. Het is een fly-over die een perfect zicht op het verkeersplein biedt.

DATUM WAAROP DE FOTO WERD GENOMEN: 4 december 2013

FOTO WERD GENOMEN DOOR: Abdi Ali Farhan en James Phillip James, Strathmore University.

Copyright © PERL / Abdi Ali Farhan and James Phillip James

VERHAAL 1:

Deze foto legt de verkeerssituatie in de hoofdstad van Kenya vast. Een slecht ontwikkeld stadsplan en de infrastructuur leidt tot veel tijdsverspilling in het dagelijks leven van de gebruikers. De kwaliteit van leven is niet goed. Zoals uiterst links is te zien, is het heel druk, waardoor veel tijd wordt verspild op weg naar het werk of naar huis. Ook de kwaliteit van het gezinsleven staat op het spel, omdat veel mensen lang op kantoor blijven om de verspilde uren in te halen.

(Abdi Ali Farhan EN James Phillip James)

VERHAAL 2:

Deze foto van Kenya is een sterk beeld, hoewel de aandacht van de kijker pas in tweede instantie naar de verkeersopstopping wordt getrokken. Misschien is dat juist de bedoeling, je ziet eerst de open ruimte en pas als je beter kijkt alle auto's die vaststaan op een klein stukje binnen de totale foto. Hier wordt tijd verspild als gevolg van een slechte stadsplanning en niet door keuzes van individuen. Hoe kunnen mensen uit deze situatie worden bevrijd? Bestaan er verantwoorde en duurzame oplossingen voor een ontwikkeling in positieve richting?

(anoniem)

ACTIVITEIT 1: Vertel me JOUW verhaal, dan vertel ik je het MIJNE

LEERDOELEN

Door middel van deze gemeenschappelijke storytelling-activiteit worden studenten geholpen om samen te werken. Ze formuleren een gezamenlijk verhaal over verantwoord en duurzaam leven, dat door de geselecteerde foto's wordt opgeroepen.

BENODIGDE MATERIALEN

- Een set foto's (zie de voorbeelden achterin deze toolkit)
- Grote vellen papier
- Markers
- Lijm
- De steekwoordenkaarten van blz. 11 (optioneel)

VOORBEREIDING

- Organiseer het klaslokaal voor groepswork.
- Spreid de foto's uit op een grote tafel of de vloer, zodat de studenten er omheen kunnen lopen en ze kunnen bekijken, voordat ze een keuze maken

HOE WERKT DE ACTIVITEIT?

- 1 — Laat elke student een foto kiezen uit de uitgestalde foto's en een verhaal bedenken op basis van de foto. Het verhaal moet een link hebben met thema's op het gebied van verantwoord en duurzaam leven die in het dagelijkse leven van de student een rol spelen.
- 2 — Laat de studenten in tweetallen elkaar hun verhaal vertellen. Geef alle studenten 3 minuten om naar het verhaal van de andere persoon te luisteren, zonder hem of haar in de rede te vallen, behalve om te controleren of ze het verhaal goed hebben begrepen.
- 3 — Laat elk tweetal een groep vormen met een ander tweetal en laat ze binnen deze groep hun verhalen opnieuw vertellen.
- 4 — Laat de studenten in deze groepen een nieuw verhaal creëren door van alle verhalen samen één verhaal te maken. De foto's kunnen op verschillende manieren in het groepsverhaal worden opgenomen, mogen door elkaar worden gebruikt en een foto kan ook meer dan een keer in het verhaal voorkomen.
- 5 — Laat de studenten het verhaal afmaken door de foto's op een groot vel papier te plakken en de tekst van het groepsverhaal eronder te schrijven.
- 6 — Laat elke groep hun verhaal aan de klas presenteren en hun ideeën bespreken.

DIFFERENTIATIE

- Docenten kunnen de steekwoordenkaarten gebruiken om de studenten te helpen. De steekwoordenkaarten kunnen bijvoorbeeld worden gebruikt om de studenten te helpen met spelling en hun woordenschat te vergroten; om ze te helpen als ze vastlopen; om studenten te helpen zich op thema's te concentreren die verband houden met verantwoord en duurzaam leven; om hints te geven voor termen die in een verhaal kunnen worden opgenomen en om de studenten inspiratie en ideeën te geven.
 - DE steekwoordenkaarten kunnen ook worden gebruikt om de studenten een opdracht te laten uitvoeren. Zo kan de docent bijvoorbeeld elke groep een andere kaart geven en de studenten vragen een verhaal bij dat thema te schrijven. Daarnaast kan aan de studenten de opdracht worden gegeven om te kijken hoeveel van de woorden op de steekwoordenkaart ze in hun verhaal kunnen opnemen.
- Gebruik eventueel ook de rollenkaarten van blz. 25. Ze bieden structuur bij het werk van een groep, doordat ze iedereen bij zijn of haar taak houden.

UITBREIDING VAN DE ACTIVITEIT

- Ook interessant is om als docent alle studenten dezelfde foto te geven. Elke student creëert individueel een verhaal rondom de foto en vervolgt dan met de stappen die in de hoofdactiviteit hierboven zijn beschreven. Dit geeft een beeld van de diversiteit aan ideeën en perspectieven die in de verhalen over dezelfde foto te voorschijn komen.

EVALUATIE EN REFLECTIE

Studenten:

Laat de studenten na afloop van de activiteit discussiëren en nadenken over:

- 1 — Wat hebben ze geleerd van deze ervaring?
- 2 — Heeft de activiteit hun bewustzijn met betrekking tot verantwoord en duurzaam leven vergroot? Hoe?

Laat de studenten na enkele weken discussiëren en nadenken over:

- 3 — Heeft de activiteit hen ertoe aangezet om iets te doen of iets te veranderen? Zo ja, wat?

Docenten:

Docenten kunnen reflecteren op:

- 1 — Zijn de leerdoelen bereikt?
- 2 — Zouden ze iets veranderen aan de activiteit, en zo ja wat, als ze de activiteit opnieuw zouden doen met een andere groep studenten?
- 3 — Wat is de volgende stap in het leerproces van deze groep studenten?

Op blz. 26 en 27 van deze toolkit zijn meer evaluatie-instrumenten en activiteiten te vinden.

STEEKWOORDENKAARTEN VOOR VERANTWOORD EN DUURZAAM LEVEN

OP STEVIG PAPIER KOPIËREN EN UITKNIPPEN

CONSUMPTIE

Belangrijke steekwoorden

Noodzakelijk	Behoeft
Duurzaam	Niet duurzaam
Voedsel	Diensten
Natuurlijke hulpbronnen	"Fair trade"
Consumentgedrag	Gezondheid
Minimalisering	Ziekte
Verspilling	Ondervoeding
Honger	Obesitas
Productie	Weggoien
Mondiale voetafdruk	Reparatie
Recycling	Hergebruik
Minderen	Hebzucht
Textiel	Spullen
Mode	Ontwerp
Energie	Schuld
Water	Reizen
Eerlijke handel	Gift
Streekproduct	Werk

LOKALE EN MONDIALE GEMEENSCHAPPEN

Belangrijke steekwoorden

Sociale eenheid	Geschiedenis
Interactie	Scholing
Bescherming	Gelijkheid
Huisvesting	Steun
Nederzetting	Gebouw
Buurt	Handel
Stad	Familie
Dorp	School
Sloppenwijk	Economie
Sanitatie	Gezondheid
Identiteit	Sterfte
Cultuur	Netwerk
Schuld	Hulp
Organisatie	Socialisatie
Inheems	Armoede
Landelijk	Stedelijk
Cultuur	Ras
Geslacht	Arbeidsomstandigheden
Kinderarbeid	Verantwoordelijkheid

BIODIVERSITEIT

Belangrijke steekwoorden

Milieu	Ecosysteem
Duurzaam	Achteruitgang
Vervuiling	Composteren
Levenscyclus	Competitie
Ontwikkelen	Vegetatie
Soortenrijkdom	Inheems
Natuur park	Recreatie
Bescherming	Habitat
Mutualisme	Exploitatie
Regulering	Balans
Dieren	Uitsterven
Planten	Populatie
Genen	Landschap
Voortplanting	Invasieve soorten
Vernietiging	Invloed van de mens
Evolutie	Vlaggenschipsoort
Herintroductie	Klimaatverandering
Temperatuur	Jacht
Verantwoordelijkheid	Ecosysteemdiensten
Voedselweb	Landbouw

KLIMAATVERANDERING

Belangrijke steekwoorden

Energie	CKooldioxide
Fossiele brandstof	Broeikasgas
Vervuilende stoffen	Opwarming van de aarde
Toxisch	Transport
Gifstoffen	Verwarmen
Natuurlijke hulpbronnen	Extreem
Weerpatronen	Atmosfeer
Water	Wereldwijd
Oceaan	Temperatuur
IJs	Uitstoot
Regen	Zeeniveau
Sneeuw	Migrat
Droogte	Branden
Gezondheid	Verantwoordelijkheid
Duurzaamheid	Uitsterven
Deconstructie	Armoede
Honger	Adaptatie
Conflict	Toekomst
Landbouw	Ontbossing

ACTIVITEIT 2: het 'gevoel' van het verhaal

LEERDOELEN

Deze activiteit leert studenten om in een team een foto die betrekking heeft op verantwoord en duurzaam leven kritisch te bekijken en te evalueren. De studenten maken een aansprekend verhaal dat ze met de grotere groep delen. Op basis van de discussie en feedback reflecteren ze op hun eerdere gezichtspunten.

BENODIGDE MATERIALEN

- Een set foto's (zie de voorbeelden achterin deze toolkit)
- Sensorische activiteitenkaarten
- Flip-overvellen en stiften
- Pennen en papier
- Kneedlijm (poster buddies)

VOORBEREIDING

- Organiseer het klaslokaal voor groepswork.
- Kopieer de sensorische activiteitenkaarten op de volgende bladzijde en knip ze uit langs de stippellijnen.
- Selecteer en maak voor elke groep een kopie van één foto. Alle groepen krijgen dezelfde foto.

HOE WERKT DE ACTIVITEIT?

Fase 1

- 1 — Verdeel de groep in groepjes van ongeveer 4 studenten per groep.
- 2 — Leg uit dat elke groep een kopie van dezelfde foto krijgt, maar een andere sensorische activiteitenkaart. Elke groep krijgt verder een flip-overvel en een stift.
- 3 — Zeg de groepen dat ze de instructies op hun sensorische activiteitenkaart zorgvuldig moeten lezen en daarna vanuit dat perspectief het verhaal van hun foto op het flip-overvel moeten schrijven. Als de groep het wil, mogen ze het verhaal eerst in het klad op papier zetten.
- 4 — Als alle verhalen van de groepen zijn opgeschreven, hangen de groepen hun flip-overvel op de muur en delen ze hun verhalen met de hele klas.

Fase 2

- 5 — Laat alle groepen de verschillende perspectieven bespreken die door de andere groepen zijn gepresenteerd.
- 6 — Daarna herschrijven of redigeren alle groepen hun eigen verhaal, waarbij ze perspectieven opnemen die naar hun mening hun verhaal versterken en de relevantie en de link met verantwoord en duurzaam leven verbeteren.

EXTRA

- Gebruik de rollenkaarten van blz. 25 van de toolkit. Ze bieden structuur bij het werk van een groep, doordat ze iedereen bij zijn of haar taak houden.

EVALUATIE EN REFLECTIE

Studenten:

Laat de studenten na afloop van de activiteit discussiëren en nadenken over:

- 1 — Wat hebben ze geleerd van deze ervaring?
- 2 — Heeft de activiteit hun bewustzijn met betrekking tot verantwoord en duurzaam leven vergroot? Hoe?

Laat de studenten na enkele weken discussiëren en nadenken over:

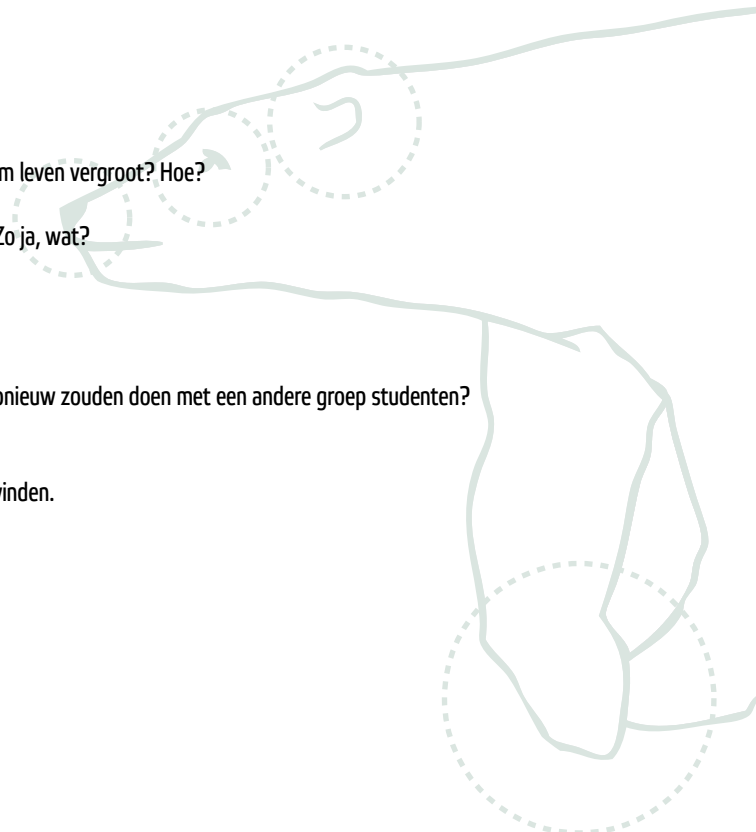
- 3 — Heeft de activiteit hen ertoe aangezet om iets te doen of iets te veranderen? Zo ja, wat?

Docenten:

Docenten kunnen reflecteren op:

- 1 — Zijn de leerdoelen bereikt?
- 2 — Zouden ze iets veranderen aan de activiteit, en zo ja wat, als ze de activiteit opnieuw zouden doen met een andere groep studenten?
- 3 — Wat is de volgende stap in het leerproces van deze groep studenten?

Op blz. 26 en 27 van deze toolkit zijn meer evaluatie-instrumenten en activiteiten te vinden.

SENSORISCHE ACTIVITEITENKAARTEN

OP STEVIG PAPIER KOPIËREN EN UITKNIPPEN

OGEN

BESTUDEER DE FOTO EN BEDENK:

- ? Wat gebeurt er / welke gebeurtenis is op de foto te zien?
- ? Stel je voor dat je op de foto het verleden en de toekomst kunt zien. Wat zouden je **ogen** dan hebben gezien voordat en nadat de foto was genomen? Vertel het verhaal.
- ? Welke link heeft de foto met verantwoord en duurzaam leven?

OREN

BESTUDEER DE FOTO EN BEDENK:

- ? Wat gebeurt er?
- ? Stel je voor dat de foto geluid heeft; welke geluiden of gesprekken kun je dan horen?
- ? Stel je voor dat je op de foto het verleden en de toekomst kunt horen. Welke geluiden of gesprekken zouden je **oren** dan hebben gehoord voordat en nadat de foto was genomen. Vertel het verhaal.
- ? Welke link heeft de foto met verantwoord en duurzaam leven?

HANDEN

BESTUDEER DE FOTO EN BEDENK:

- ? Wat gebeurt er?
- ? Stel je voor dat je alles op de foto kunt aanraken en voelen; beschrijf hoe alles voelt.
- ? Stel je voor dat de foto je in staat stelt om het verleden en de toekomst aan te raken en te voelen. Wat zouden je **handen** dan hebben ervaren voordat en nadat de foto was genomen? Vertel het verhaal.
- ? Welke link heeft de foto met verantwoord en duurzaam leven?

NEUS

BESTUDEER DE FOTO EN BEDENK:

- ? Wat gebeurt er?
- ? Stel je voor dat alles op de foto kan worden geroken; beschrijf de geuren.
- ? Stel je voor dat de foto je in staat stelt om het verleden en de toekomst te ruiken. Wat zou je neus dan hebben geroken voordat en nadat de foto was genomen? Vertel het verhaal.
- ? Welke link heeft de foto met verantwoord en duurzaam leven?

VOETEN

BESTUDEER DE FOTO EN BEDENK:

- ? Wat gebeurt er?
- ? Stel je voor dat je in de foto zou kunnen lopen; hoe voelen je voeten aan en waar staan ze?
- ? Stel je voor dat de foto je in staat stelt om in het verleden en de toekomst te lopen. Wat zou je voeten dan hebben ervaren voordat en nadat de foto was genomen? Vertel het verhaal.
- ? Welke link heeft de foto met verantwoord en duurzaam leven?

EMOTIES

BESTUDEER DE FOTO EN BEDENK:

- ? Wat gebeurt er?
- ? Stel je voor dat je datgene wat op de foto gebeurt emotioneel kunt voelen; beschrijf je gevoelens.
- ? Stel je voor dat de foto je in staat stelt om het verleden en de toekomst te voelen. Wat zouden je emoties zijn geweest voordat en nadat de foto was genomen? Vertel het verhaal.
- ? Welke link heeft de foto met verantwoord en duurzaam leven?

ACTIVITEIT 3: het verborgen verhaal van een alledaags voorwerp

LEERDOELEN

Deze activiteit is gericht op het onderzoeken van alledaagse voorwerpen en producten en hun wereldwijde impact. Studenten gebruiken de werkvorm onderzoekend leren ('inquiry based learning'), waarbij ze een voorwerp of product onderzoeken, beoordelen en evalueren om een dieper inzicht betrekking tot verantwoord en duurzaam leven te ontwikkelen. Ook het denken in systemen wordt hiermee ontwikkeld.

BENODIGDE MATERIALEN

- Voorwerpen of producten waar studenten vertrouwd mee zijn (bijv. chocolade, boeken, schoenen, mobiele telefoon) of foto's van voorwerpen.
- Een set vragen voor elk voorwerp. Hieronder staan voorbeeldvragen, maar de docent kan zelf ook vragen bedenken.
- Pennen
- Wereldkaart of wereldbol (optioneel)

VOORBEREIDING

- Organiseer het klaslokaal voor groepswork, met toegang tot internet.
- De docent selecteert voorwerpen / foto's van voorwerpen voor de groepen en bereidt de vragen en alle andere benodigde materialen voor.

HOW THE ACTIVITY WORKS

- 1 — Verdeel de groep in groepjes van ongeveer 4 of 5.
- 2 — Geef alle groepen een voorwerp of product of een foto daarvan, en een reeks vragen.
- 3 — Laat de groepen naar hun voorwerp / product kijken en op zoek gaan naar de antwoorden op de vragen. De studenten kunnen brainstormen over mogelijke antwoorden of antwoorden op internet opzoeken. Ze moeten elk antwoord op het werkblad (zie blz. 15) noteren.
- 4 — Laat de studenten hun werkbladen gebruiken om het verhaal van hun bevindingen met elkaar delen.

DIFFERENTIATIE

- Voor oudere of snellere studenten kunnen moeilijker voorwerpen of producten worden gebruikt, bijvoorbeeld voorwerpen die uit verschillende materialen en bronnen zijn gemaakt, zoals een kant-en-klaar maaltijd (bv Happy Meal) of een bureaustoel.
- Gebruik de rollenkaarten van blz. 25 van de toolkit. Ze bieden structuur bij het werk van een groep, doordat ze iedereen bij zijn of haar taak houden.

UITBREIDING VAN DE ACTIVITEIT

- Elke groep geeft op een wereldkaart of wereldbol aan waar hun voorwerp of product vandaan komt.

EVALUATIE EN REFLECTIE

Studenten:

Laat de studenten na afloop van de activiteit discussiëren en nadenken over:

- 1 — Wat hebben ze geleerd van deze ervaring?
- 2 — Heeft de activiteit hun bewustzijn met betrekking tot verantwoord en duurzaam leven vergroot? Hoe?

Laat de studenten na enkele weken discussiëren en nadenken over:

- 3 — Heeft de activiteit hen ertoe aangezet om iets te doen of iets te veranderen? Zo ja, wat?

Docenten:

Docenten kunnen reflecteren op:

- 1 — Zijn de leerdoelen bereikt?
- 2 — Zouden ze iets veranderen aan de activiteit, en zo ja wat, als ze de activiteit opnieuw zouden doen met een andere groep studenten?
- 3 — Wat is de volgende stap in het leerproces van deze groep studenten?

Op blz. 26 en 27 van deze toolkit zijn meer evaluatie-instrumenten en activiteiten te vinden.

VRAGENBANK VAN IDEEËN

Waar is het voorwerp of product geproduceerd / in elkaar gezet?

Van welk materiaal is het voorwerp of product gemaakt?

Leidt de productie van het voorwerp of product tot milieuverontreiniging?

Wat is de oorsprong van de materialen die zijn gebruikt om het voorwerp of product te maken?

Zijn de materialen op een of andere manier bewerkt? Hoe?

Hoe werd het voorwerp of product naar de huidige locatie vervoerd?

Heeft het voorwerp of product meer dan één toepassing? Kan het meer dan eens worden gebruikt?

Wat gebeurt er met het voorwerp of product als het niet meer wordt gebruikt?

Kan het voorwerp of product eventueel opnieuw worden gebruikt? Worden gerecycled? Een ander doel krijgen? Worden doorgegeven? Worden gerepareerd?

Opnieuw worden ontworpen?

Is het voorwerp of product een dagelijks voorwerp of een luxeartikel?

Wie kan het voorwerp of product gebruiken?

Loopt het milieu gevaar bij de verwijdering van het product?

Worden de mensen die het voorwerp of product maken eerlijk behandeld? Worden zij aan risico's blootgesteld?

SCHRIJF JE ANTWOORDEN OP DE GESTELDE VRAGEN IN DE VAKJES HIERONDER

VRAAG 1:

ANTWOORD:

VRAAG 2:

ANTWOORD:

VRAAG 3:

ANTWOORD:

VRAAG 4:

ANTWOORD:

VRAAG 5:

ANTWOORD:

VRAAG 6:

ANTWOORD:

VRAAG 7:

ANTWOORD:

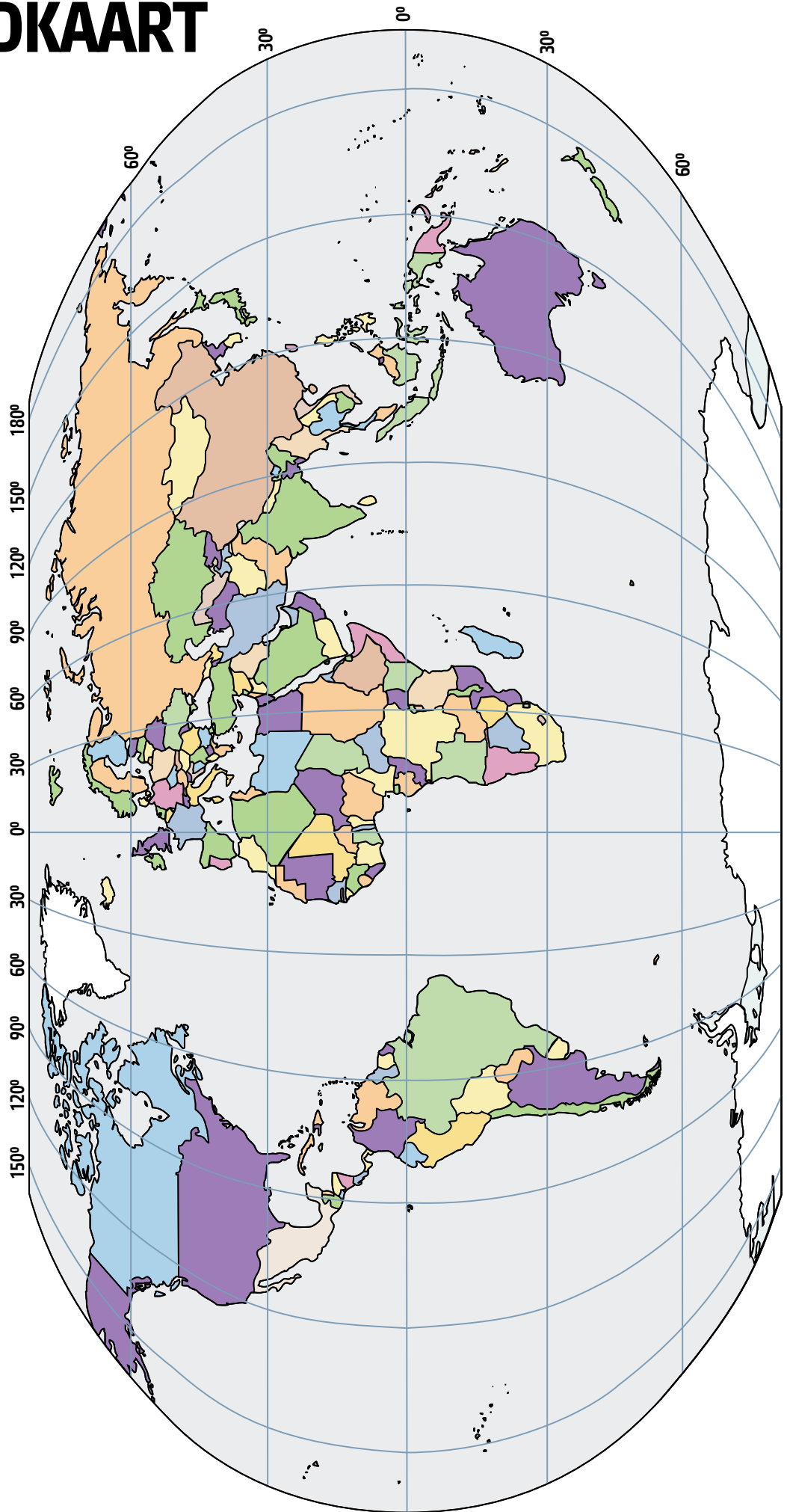
VRAAG 8:

ANTWOORD:

GLUE AN IMAGE OF THE SELECTED OBJECT HERE

WERELDKAART

ACTIVITEIT 4: Wiens verhaal is dit?

LEERDOELEN

Deze activiteit helpt de studenten bij het ontwikkelen van 'visuele geletterdheid', actief luisteren en het aanscherpen van hun communicatieve vaardigheden. De studenten gaan deze vaardigheden gebruiken om een aantal geselecteerde foto's over verantwoord en duurzaam leven te koppelen aan de verhalen die de foto's beschrijven.

BENODIGDE MATERIALEN

- Een set foto's – voldoende om elke student een foto te geven (zie de geschikte voorbeelden achterin deze toolkit)
- Pennen en papier
- Kneedlijm (poster buddies)
- Steekwoordenkaarten

VOORBEREIDING

- Verzamel de benodigde materialen.
- Selecteer en maak de foto's gereed voor gebruik.

HOE WERKT DE ACTIVITEIT?

Fase 1:

- 1 — Laat de studenten een voorbeeld van een foto zien en laat hen beschrijven wat ze op de foto zien dat verband houdt met verantwoord en duurzaam leven. Dit is een oefening voor de volgende stap.
- 2 — Geef elke student een foto (met de afbeelding naar beneden). Zeg tegen de studenten dat ze de foto niet aan de andere studenten mogen laten zien.
- 3 — Geef elke student papier en een pen. Laat de studenten in 5 minuten zoveel mogelijk zinnen opschrijven om het 'verhaal' van hun foto met betrekking tot verantwoord en duurzaam leven te beschrijven.
- 4 — Verzamel alle foto's en beschrijvingen van de studenten.

Fase 2:

- 5 — Plak de foto's van de studenten op een whiteboard of op de muur. Geef elke foto een nummer.
- 6 — Leg aan de klas uit dat de beschrijvingen die de studenten hebben gemaakt in willekeurige volgorde worden opgelezen. Bij het voorlezen van de beschrijvingen moeten de studenten raden (individueel) welke van de genummerde foto's wordt beschreven. Laat ze hun keuze op een vel papier schrijven.
- 7 — Nadat alle beschrijvingen zijn voorgelezen en aan een foto zijn gekoppeld, controleert u de antwoorden van de studenten.
- 8 — Bespreek de foto's, beschrijvingen en het aantal correcte antwoorden. Welke foto's waren lastig om te beschrijven of te raden?

DIFFERENTIATIE

- Ter ondersteuning van stap 3 kunnen de studenten steekwoordenkaarten gebruiken die op blz. 25 in deze toolkit zijn te vinden.
- Deze activiteit kan ook worden uitgevoerd met groepen van twee of drie studenten.

EVALUATION / REFLECTION

Studenten:

Laat de studenten na afloop van de activiteit discussiëren en nadenken over:

- 1 — Wat hebben ze geleerd van deze ervaring?
- 2 — Heeft de activiteit hun bewustzijn met betrekking tot verantwoord en duurzaam leven vergroot? Hoe?

Laat de studenten na enkele weken discussiëren en nadenken over:

- 3 — Heeft de activiteit hen ertoe aangezet om iets te doen of iets te veranderen? Zo ja, wat?

Docenten:

Docenten kunnen reflecteren op:

- 1 — Zijn de leerdoelen bereikt?
- 2 — Zouden ze iets veranderen aan de activiteit, en zo ja wat, als ze de activiteit opnieuw zouden doen met een andere groep studenten?
- 3 — Wat is de volgende stap in het leerproces van deze groep studenten?

Op blz. 26 en 27 van deze toolkit zijn meer evaluatie-instrumenten en activiteiten te vinden.

ACTIVITEIT 5: verhalen zonder grenzen

LEERDOELEN

Deze activiteit helpt studenten om kritisch te leren denken in de context van een geglobaliseerde wereld. De studenten werken met symbolen, foto's en verhalen om hun betrokkenheid bij thema's met betrekking tot verantwoord en duurzaam leven aan te geven en om te weten te komen in hoeverre de millenniumdoelen zijn bereikt?

BENODIGDE MATERIALEN

- Een aantal sets millenniumdoelen-symboolkaarten (1 set per groep)
- Eén set millenniumdoelen-combinatiekaarten
- Kleine reepjes gekleurd papier die als labels kunnen worden gebruikt. De kleuren van het papier dienen overeen te komen met de kleuren van de millenniumdoelen-symbolen: geel, lichtgroen, donkergroen, lichtblauw, donkerblauw, paars, rood, bruin.
- Kneedlijm (poster buddies)
- Papier, pen
- Steekwoordenkaarten (van blz. 11)
- Een set foto's

VOORBEREIDING

- Organiseer het klaslokaal voor groepswork.
- Kopieer de 8 millenniumdoelen-symbolen op stevig papier en knip de millenniumdoelen-symboolkaarten uit. Elke groep heeft een volledige set kaarten nodig.
- Fotokopieer de bladzijden met de millenniumdoelen-combinatiekaarten op stevig papier en knip de individuele kaarten uit. Voor de hele klas is één volledige set van 16 kaarten nodig.

HOE WERKT DE ACTIVITEIT?

Fase 1:

- 1 — De docent verdeelt de studenten in groepen en geeft elke groep een set millenniumdoelen-combinatiekaarten. De studenten bestuderen de symptomen en brainstormen over wat ze denken dat de verschillende symbolen weergeven.
- 2 — De docent legt vervolgens uit dat er een set van 16 millenniumdoelen-combinatiekaarten is. Op elke combinatiekaart staat een bewering die aan een van de millenniumdoelen-symboolkaarten is gekoppeld. De docent legt de combinatiekaarten met de afbeelding naar beneden in een stapeltje op een tafel.
- 3 — De docent laat elke groep een vertegenwoordiger kiezen die een aantal combinatiekaarten van het stapeltje neemt en naar de groep brengt. De 16 kaarten worden zo gelijk mogelijk over de groepen verdeeld.
- 4 — De groepen moeten de combinatiekaarten die ze hebben gekregen matchen met de millenniumdoelen-symboolkaarten.
- 5 — Als alle groepen deze taak af hebben, nodigt de docent de groepen uit om te vertellen en bespreken welke matches ze hebben gemaakt, welke ze lastig vonden, etc.

Millenniumdoel 1 match met millenniumdoelencombinatiekaart A, B, D, F, L, N	Millenniumdoel 2 match met millenniumdoelencombinatiekaart K, O	Millenniumdoel 3 match met millenniumdoelencombinatiekaart I, O, P	Millenniumdoel 4 match met millenniumdoelencombinatiekaart H, I
Millenniumdoel 5 match met millenniumdoelencombinatiekaart I	Millenniumdoel 6 match met millenniumdoelencombinatiekaart C, J, N	Millenniumdoel 7 match met millenniumdoelencombinatiekaart G	Millenniumdoel 8 match met millenniumdoelencombinatiekaart E, L, M

Fase 2:

- 6 — De docent hangt een reeks foto's op de muur van de klas.
- 7 — De docent geeft elke groep een set gekleurde stukjes papier. De kleuren komen overeen met en representeren de verschillende Millenniumdoelen.
- 8 — De studenten worden gevraagd om als groep de foto's van een label te voorzien, om aan te geven welk millenniumdoel (of welke millenniumdoelen) volgens hen bij de foto's past. De studenten kiezen hiervoor het gekleurde papiertje dat met het millenniumdoel matcht en plakken het op de foto.
- 9 — De studenten gaan door tot ze alle foto's een label hebben gegeven.
- 10 — De docent selecteert een aantal foto's waarop veel papiertjes of veel verschillende kleuren zijn geplakt en gaat hierover in discussie met de studenten.

DIFFERENTIATIE (OPTIONEEL)

- De docent kan de studenten helpen met nieuwe/lastige woorden die op de millenniumdoelen-combinatiekaarten staan door hen te vragen om tijdens de activiteit een woordbank en verklarende woordenlijst bij te houden.
- Gebruik de rollenkaarten van blz. 25 van de toolkit. Ze bieden structuur bij het werk van een groep, doordat ze iedereen bij zijn of haar taak houden.

UITBREIDING VAN DE ACTIVITEIT

- De docent legt de foto's met de afbeelding naar beneden en vraagt een vertegenwoordiger van elke groep 3 of 4 foto's te pakken en aan de groep te geven. De studenten krijgen een kopie van de steekwoordenkaarten en moeten een verhaal maken van een half A4-tje, waarin de foto's aan minstens 10 woorden van de steekwoordenkaarten zijn gekoppeld.

EVALUATION / REFLECTION

Studenten:

Laat de studenten na afloop van de activiteit discussiëren en nadenken over:

- 1 - Wat hebben ze geleerd van deze ervaring?
- 2 - Heeft de activiteit hun bewustzijn met betrekking tot verantwoord en duurzaam leven vergroot? Hoe?

Laat de studenten na enkele weken discussiëren en nadenken over:

- 3 - Heeft de activiteit hen ertoe aangezet om iets te doen of iets te veranderen? Zo ja, wat?

Docenten:

Docenten kunnen reflecteren op:

- 1 - Zijn de leerdoelen bereikt?
- 2 - Zouden ze iets veranderen aan de activiteit, en zo ja wat, als ze de activiteit opnieuw zouden doen met een andere groep studenten?
- 3 - Wat is de volgende stap in het leerproces van deze groep studenten?

Op blz. 26 en 27 van deze toolkit zijn meer evaluatie-instrumenten en activiteiten te vinden.

MILLENNIUMDOELEN-SYMBOLKAARTEN

OP DIK PAPIER KOPIËREN EN UITKNIPPEN

MILLENNIUMDOELEN-COMBINATIEKA

PHOTOCOPY ONTO CARD AND CUT

(A)

HET AANDEEL MENSEN DAT IN EXTREME ARMOEDE LEEFT IS OP MONDIAAL NIVEAU GEHALVEERD.

De wereld heeft het doel om de armoede te verminderen 5 jaar eerder bereikt dan gepland.

In ontwikkelingslanden daalde het aantal mensen dat van minder dan 1,25 dollar per dag moet leven van 47% in 1990 naar 22% in 2010.

In 2010 leefden ongeveer 700 miljoen minder mensen in extreme armoede dan in 1990

(B)

MEER DAN 2 MILJARD MENSEN KREGEN TOEGANG TOT BETERE DRINKWATERBRONNEN.

De afgelopen 21 jaar hebben meer dan 2,1 miljard mensen toegang tot betere drinkwaterbronnen gekregen.

Het aandeel mensen wereldwijd dat van dergelijke bronnen gebruik maakt steeg van 76% in 1990 naar 89% in 2010.

Dit betekent dat de schoon drinkwater doelstelling al 5 jaar voor de geplande datum was bereikt, ondanks een forse groei van de bevolking.

(C)

IN DE STRIJD TEGEN MALARIA EN GONORROE IS FLINKE WINST GEBOEKT.

Tussen 2000 en 2010 is het sterftcijfer voor malaria wereldwijd met meer dan 25% gedaald.

Naar schatting zijn in deze periode 1,1 miljoen sterfgevallen door malaria voorkomen.

Voor tuberculose zullen de sterftcijfers op mondiaal niveau en in verscheidene gebieden in 2015 waarschijnlijk zijn gehalveerd ten opzichte van 1990.

Tussen 1995 en 2011 werden in totaal 51 miljoen tuberculosepatiënten succesvol behandeld, waarmee 20 miljoen levens zijn gered.

(D)

HET AANDEEL MENSEN DAT IN DE SLOPPENWIJKEN VAN STEDEN EN METROPOLEN VAN DE ONTWIKKELINGSLANDEN WOONT NEEMT AF.

Tussen 2000 en 2010 hadden meer dan 200 miljoen sloppenwijkbewoners de beschikking over betere waterbronnen, sanitaire voorzieningen, duurzame woningen of voldoende leefruimte, waarmee de doelstelling van 100 miljoen is overtroffen.

Veel landen in alle regio's hebben aanzienlijke vooruitgang laten zien wat de vermindering van het aantal mensen betreft dat in de sloppenwijken van steden woont.

(E)

DOOR EEN LAGE SCHULDENLAST EN EEN BETER HANDELSKLIMAAT ONTSTAAT ER EEN GELIJK SPELVELD VOOR DE ONTWIKKELINGSLANDEN.

De verhouding tussen de schuldenlast en de exportinkomsten van alle ontwikkelingslanden was in 2011 3,1%, terwijl die in 2000 bijna 12% was.

De belastingvrije markttoegang van ontwikkelingslanden verbeterde in 2011, tot 80% van de export.

De export vanuit de minst ontwikkelde landen profiteerde het meest.

(F)

HET DOEL DE HONGER TE VERMINDEREN IS BINNEN BEREIK.

Het aandeel ondervoede mensen in de ontwikkelingsgebieden daalde van 32,2% in 1990-1992 tot 14,9% in 2010-2012.

Gezien de toegenomen inspanningen lijkt het doel om het percentage mensen dat honger lijdt in 2015 te hebben gehalveerd binnen bereik.

Toch is vandaag de dag nog steeds 1 op de 8 mensen chronisch ondervoed.

 (G)

ONS MILIEU EN ONZE LEEFOMGEVING WORDT ERNSTIG BEDREIGD. DIT VEREIST EEN NIEUW NIVEAU VAN MONDIALE SAMENWERKING.

De toename van de mondiale uitstoot van kooldioxide (CO₂) neemt toe, en de emissie is vandaag de dag meer dan 46% hoger dan in 1990.

Bossen gaan in een alarmerend tempo verloren. Overbevissing van zeevissen leidt tot een verminderde opbrengst.

Een groter deel van het land- en zeeoppervlak wordt nu beschermd, maar vogels, zoogdieren en andere soorten koersen steeds sneller op uitsterving af, waardoor zowel de populaties als de verspreiding afnemen.

 (H)

ER IS GROTE VOORUITGANG GEBOEKT WAT BETREFT DE OVERLEVINGSKANSEN VAN KINDEREN, MAAR ER MOET MEER WORDEN GEDAAN OM ONZE VERPLICHTINGEN AAN DE JONGSTE GENERATIE NA TE KOMEN.

Wereldwijd is het sterftcijfer voor kinderen onder de 5 jaar met 41% afgenomen – van 87 sterfgevallen per 1.000 levendgeborenen in 1990 tot 51 in 2011.

Ondanks deze enorme prestatie moet meer voortgang worden geboekt om het voor 2015 gestelde doel (een afname van de kindersterfte met twee derde) te halen. In toenemende mate is kindersterfte in de armste gebieden geconcentreerd, en in de eerste levensmaand.

 (I)

DE MEESTE GEVALLEN VAN MOEDERSTERFTE ZIJN TE VOORKOMEN, MAAR OP DIT GEBIED BLIJFT DE VOORTGANG ACHTER.

Mondiaal is het aantal gevallen van moedersterfte de laatste twee decennia met 47% afgenomen, van 400 naar 210 gevallen per 100.000 geboortes tussen 1990 en 2010. De doelstelling is om het sterftcijfer met driekwart te verminderen, en om dit te halen zijn versnelde acties en krachtiger politieke steun voor vrouwen en kinderen nodig.

 (J)

DE TOEGANG TOT ANTIRETROVIRALE MEDICATIE EN DE KENNIS OVER HIV-PREVENTIE MOETEN TOENEMEN.

Hoewel het aantal nieuwe Hiv-infecties afneemt, leefden er eind 2011 naar schatting 34 miljoen mensen met HIV.

Het is niet gelukt om de doelstelling van toegang tot antiretrovirale medicatie voor iedereen die deze geneesmiddelen nodig heeft voor het geplande jaar 2010 te halen, maar als de huidige trend zich doorzet kan dit doel in 2015 zijn bereikt.

Het uiteindelijke doel is om te voorkomen dat HIV zich verspreidt, maar de kennis over het virus en de wijze waarop overdracht kan worden voorkomen is nog steeds onacceptabel laag.

 (K)

AAN TE VEEL KINDEREN WORDT HUN RECHT OP BASISONDERWIJS ONTZEGD.

Tussen 2000 en 2011 nam het aantal kinderen dat geen onderwijs krijgt met bijna de helft af – van 102 miljoen naar 57 miljoen.

De snelheid waarmee het aantal kinderen dat geen onderwijs krijgt afneemt is in de loop der tijd echter sterk verminderd.

Omdat de voortgang tot stilstand is gekomen, is het onwaarschijnlijk dat het doel van basisonderwijs voor iedereen in 2015 wordt gehaald.

 (L)

DEVOORUITGANG OP HET GEBIED VAN SANITAIRE VOORZIENINGEN IS INDRUKWEKKEND – MAAR NIET GOED GENOEG.

Van 1990 tot 2011 kregen 1,9 miljard mensen toegang tot een latrine, spoeltoilet of een andere sanitaire voorziening.

Desondanks moet meer voortgang worden gemaakt, wil de doelstelling worden gehaald.

Om de doelstelling te halen zal er een eind moeten komen aan open riolering en wildplassen en zal meer moeten worden ingezet op regelgeving en handhaving door stads- en dorpsbesturen.

(M)

WERELDWIJD IS MINDER ONTWIKKELINGSGELD BESCHIKBAAR, WAARBIJ DE ARMSTE LANDEN HET ZWAARST WORDEN GETROFFEN.

In 2012 bedroegen de nettobetalingen van ontwikkelingsgeld van de ontwikkelde aan de ontwikkelingslanden in totaal 126 miljard dollar.

Dit is een effectieve afname van 4% ten opzichte van 2011, waarin de betaling weer 2% lager lag dan in 2010. De minst ontwikkelde landen hebben het zwaarst te lijden van deze afname.

In 2012 daalde de officiële ontwikkelingshulp aan de minst ontwikkelde landen met 13%, naar ongeveer 26 miljard dollar.

(N)

ER BESTAAT NOG STEEDS EEN KLOOF TUSSEN STAD EN PLATTELAND – DE TOEGANG TOT REPRODUCTIEVE GEZONDHEIDSDIENSTEN EN SCHOON DRINKWATER ZIJN HIER SLECHTS TWEE VOORBEELDEN VAN.

In 2011 werd slechts 53% van de bevallingen in landelijke gebieden begeleid door geschoolde zorgwerkers, tegenover 84% in de stedelijke gebieden.

Van de mensen zonder toegang tot een veilige drinkwaterbron woont 83% op het platteland.

(O)

DE ARMSTE KINDEREN GAAN HET VAAKST NIET NAAR SCHOOL.

Kinderen en adolescenten uit de armste huishoudens krijgen 3 keer minder vaak onderwijs dan kinderen uit de rijkste huishoudens.

Meisjes gaan vaker niet naar school dan jongens. Dit geldt zowel voor basisonderwijs als voor lager voortgezet onderwijs, zelfs voor meisjes uit de rijkste huishoudens.

(P)

ER BESTAAT NOG STEEDS OP GESLACHT GEBASEERDE ONGELIJKHEID WAT DE BESLISSINGSMACHT BETREFT.

Of het nu gaat om de hoogste overheidsniveaus of om beslissingen thuis, overal hebben vrouwen niet dezelfde kansen als mannen om aan beslissingen deel te nemen die invloed op hun leven hebben.

ACTIVITEIT 6: een krantenartikel voor de voorpagina maken

BENODIGDE MATERIALEN

This activity engages student teams in a creative writing task. The task will help to develop awareness and reflection linked to responsible and sustainable living through the assessment and critique of pertinent images and assigned themes.

MATERIALS NEEDED

- Een set foto's (voor elke student minstens 1, maar liever meer, zodat er meer keuzemogelijkheden zijn). De docent kan de foto's aanleveren, maar de studenten kunnen ook worden gevraagd om voor de activiteit zelf foto's te maken en die aan de docent te geven als bijdrage aan deze activiteit.
- Pennen en papier, of digitale apparatuur, die kunnen worden gebruikt bij het schrijven van het krantenartikel of korte verhaal.
- Steekwoordenkaarten (optioneel)

VOORBEREIDING

- Organiseer het klaslokaal voor groepswork.
- Spreid de foto's uit op een grote tafel of de vloer, zodat de studenten er omheen kunnen lopen en ze kunnen bekijken, voordat ze een keuze maken.

HOE WERKT DE ACTIVITEIT

- 1 — Vertel de studenten dat ze journalisten worden en als klas een speciale editie van de krant over verantwoord en duurzaam leven moeten maken.
- 2 — Laat alle studenten naar de uitgespreide foto's kijken en individueel één foto kiezen die hen aanspreekt en volgens hen een link heeft met het thema.
- 3 — Verdeel de studenten in groepen van ongeveer 4 personen en laat alle leden van de groep hun foto's met elkaar delen en uitleggen wat hen heeft gemotiveerd om de foto voor het krantenartikel te selecteren.
- 4 — Leg de studenten uit dat ze nu als groep:
 - a — één foto moeten selecteren voor de groep. De foto wordt op een van de krantenpagina's gebruikt als onderdeel van het artikel.
 - b — een bijschrift voor de foto moeten schrijven
 - c — een kort artikel bij de foto moeten schrijven.Het artikel kan op feiten zijn gebaseerd of fictie zijn, maar moet gekoppeld zijn aan thema's van verantwoord en duurzaam leven en moet bewustzijn creëren over een aantal aspecten van het thema. Voorbeelden van artikelen zijn: een goed nieuwsverhaal vertellen, aandacht vestigen op de noodzaak van verandering, een waarschuwing geven of verslag uitbrengen van een ramp.
- 5 — Als alle groepen klaar zijn met het schrijven van hun artikel, presenteren ze hun artikels aan elkaar.
- 6 — Terwijl de studenten naar elkaars artikelen luisteren, bedenken ze welk artikel ze voor de voorpagina van de speciale editie van de krant willen selecteren. De klas kan hierover stemmen.
- 7 — Maak de krant, dit kan in de vorm van een papieren krant of elektronisch.

DIFFERENTIATIE

- De steekwoordenkaarten van blz. 11 kunnen helpen bij het schrijven, door ideeën te geven voor woorden die in het artikel kunnen worden gebruikt.
- Docenten kunnen de steekwoordenkaarten ook gebruiken om de studenten een artikel over een speciaal thema te laten schrijven, studenten kiezen dan een foto en krijgen een thema van de docent met de daarbij behorende steekwoordenkaart.
- Gebruik de rollenkaarten van blz. 25 van de toolkit. Ze bieden structuur bij het werk van een groep, doordat ze iedereen bij zijn of haar taak houden.

EVALUATION / REFLECTION

Studenten:

Laat de studenten na afloop van de activiteit discussiëren en nadenken over:

- 1 — Wat hebben ze geleerd van deze ervaring?
- 2 — Heeft de activiteit hun bewustzijn met betrekking tot verantwoord en duurzaam leven vergroot? Hoe?

Laat de studenten na enkele weken discussiëren en nadenken over:

- 3 — Heeft de activiteit hen ertoe aangezet om iets te doen of iets te veranderen? Zo ja, wat?

Docenten:

Docenten kunnen reflecteren op:

- 1 — Zijn de leerdoelen bereikt?
- 2 — Zouden ze iets veranderen aan de activiteit, en zo ja wat, als ze de activiteit opnieuw zouden doen met een andere groep studenten?
- 3 — Wat is de volgende stap in het leerproces van deze groep studenten?

Op blz. 26 en 27 van deze toolkit zijn meer evaluatie-instrumenten en activiteiten te vinden.

ACTIVITEIT 7: Wat is JOUW rol?

LEERDOELEN

De rollenkaarten stimuleren studenten om actief in een groep te participeren. Ze geven overzicht over taken en rollen die er in een groepsdiscussie zijn en bieden de gelegenheid om deze taken en rollen te oefenen. Rollenkaarten bieden ook structuur en orde bij het werk van een groep, doordat ze iedereen bij zijn of haar taak houden.

BENODIGDE MATERIALEN

- Een set rollenkaarten voor elke groep.

VOORBEREIDING

- Kopieer de rollenkaarten in deze toolkit op stevig papier. Gebruik een andere kleur voor elke set kaarten. De kaarten kunnen dan gemakkelijker in sets worden gesorteerd bij het opruimen na afloop van de les of bij de voorbereiding voor de volgende les.

HOE WERKT DE ACTIVITEIT

Bij elke activiteit met groepswork en discussie kan de docent beslissen om rollenkaarten te gebruiken.

- 1 — Verdeel de studenten in groepen van 6. Geef elke groep één volledige set rollenkaarten.
- 2 — Leg de kaarten met de afbeelding naar beneden midden op de tafel en laat elk lid van de groep een rollenkaart pakken.
- 3 — Geef de studenten 1 minuut om hun rollenkaart te lezen.
- 4 — Bied de gelegenheid om vragen te stellen en geef een toelichting waar dat nodig is.
- 5 — Vraag de studenten om gedurende de hele activiteit de rol aan te nemen die op hun kaart staat.
- 6 — Na afloop van de discussie of activiteit gaat de docent dieper in op de rollen en bespreekt hij/zij de ervaringen.

ALS EEN GROEP UIT MINDER DAN 6 STUDENTEN BESTAAT KAN HET VOLGENDE WORDEN GEDAAN

- Een student kan meer dan een rollenkaart krijgen: zo kan een student bijvoorbeeld tegelijkertijd lezer en tijdwaarnemer zijn of schrijver en presentator.
- De studenten kunnen ofwel vrijwillig een extra rollenkaart kiezen, of de docent kan de extra kaarten aan specifieke studenten in de groep toewijzen.
- De docent kan ook een rollenkaart uit de set halen.

ANDERE MANIEREN OM DE ROLLENKAARTEN TE GEBRUIKEN

- In plaats van de studenten een rollenkaart te laten pakken van het stapeltje kaarten dat met de afbeelding naar beneden op de tafel ligt, kan de docent de rollenkaarten rechtstreeks aan de studenten geven. De docent kan dan zelf bepalen wie een bepaalde rol krijgt. Dit is nuttig wanneer de docent wil dat elke student in de loop der tijd elke rol oefent. De docent kan ook bijhouden welke rollen de individuele studenten hebben gespeeld en hoe ze deze hebben uitgevoerd.
- De rollenkaarten kunnen met de afbeelding naar boven op de tafel worden gelegd, zodat de studenten de rollen kunnen zien en de rol kunnen kiezen die ze graag willen spelen. Het kan nuttig zijn om te zien door welke rollen de studenten worden aangetrokken.
- Laat de studenten bedenken welke andere rollen zouden kunnen worden toegevoegd. Laat de studenten deze kaarten maken en voeg ze bij de set.
- Laat de studenten de rollen bekritisieren en bepalen welke aanvullende informatie op de rollenkaarten zou moeten staan.
- Laat de studenten bepalen welke rollen naar hun mening uit de set rollenkaarten zouden kunnen worden verwijderd.

EVALUATIE/REFLECTIEN

Studenten:

Laat de studenten na afloop van de activiteit discussiëren en nadenken over:

- 1 — Heeft het gebruik van de rollenkaarten als onderdeel van de activiteit / discussie de activiteit verbeterd? Hielp het gebruik ervan bij het leren? Hoe?

Docenten:

Docenten kunnen reflecteren op:

- 1 — Heeft het gebruik van de rollenkaarten als onderdeel van de activiteit / discussie geholpen om de leerdoelen te bereiken?
- 2 — Zouden ze iets veranderen, en zo ja wat, als ze de rollenkaarten opnieuw zouden gebruiken?

ROLLENKAARTEN

OP STEVIG PAPIER KOPIËREN EN UITKNIPPEN

LEZER

- Lees het probleem, de vraag of de taak die je hebt gekregen hardop voor aan de groep.
- Lees het probleem, de vraag of de taak (of de samenvatting daarvan in je eigen woorden) opnieuw voor, zo vaak als nodig is om er zeker van te zijn dat de groepsleden doen wat van hen wordt verwacht.

STIMULATOR

- Observeer alle leden van de groep, om in de gaten te houden of ze allemaal aan de discussie / activiteit deelnemen.
- Stimuleer iedereen om mee te doen.
- Bepaal welke personen geen bijdrage hebben geleverd en nodig deze uit hun mening / inbreng te geven.

TIJDWAARNEMER

- Let op de tijd die voor de discussie / activiteit is uitgetrokken.
- Attendeer de groep regelmatig op de tijd, zodat alle werk afkomt.
- Kondig aan wanneer de helft van de tijd om is.
- Waarschuw de groep als nog 2 minuten en 1 minuut te gaan zijn.

SCHRIJVER

- Schrijf alle groepsideeën tijdens de discussie op.
- Maak aantekeningen / leg actiepunten vast.
- Er kan een flip-over worden gebruikt, zodat iedereen kan zien hoe de discussie verloopt.

RAPPORTEUR

- Presenteer de ideeën / het werk dat in de werkgroep is gedaan aan de hele groep.
- Gebruik de aantekeningen en punten die de schrijver heeft genoteerd als hulpmiddel hierbij.

WAARNEMER

- Houd je groep goed in de gaten.
- Registreer de acties van de groep.
- Hoe doen de groepsleden het / hoe gaan ze met elkaar om?
- Maak aantekeningen.

EVALUATIE VAN VERHALEN

E1: KWL-instrument (wat KEN ik, wat WIL ik leren, wat heb ik geLEERd)

De eerste twee blokken van dit evaluatiewerkblad worden door de studenten ingevuld nadat de activiteit is uitgelegd. De KWL-methode maakt de studenten duidelijk welke kennis, vaardigheden en ervaringen ze vooraf al hebben (K), wat de leerdoelen zijn voor de activiteit in kwestie (W) en wat ze hebben geleerd van de activiteit (L). De laatste kolom wordt ingevuld als de activiteit is voltooid en de groepsfeedback heeft plaatsgevonden (Ogle 1986).

K Wat KEN ik?

W Wat WIL ik leren

L Wat heb ik geLEERd?

E2: 1 minuut zelfreflectie en evaluatie

1 MINUUT ZELFREFLECTIE EN EVALUATIE

Schrijf in 1 minuut op:

Wat was het belangrijkste doel van de activiteit?

Op welke vragen heb je na afloop van de activiteit nog geen antwoord gekregen?

Dit formulier is anoniem. Lever het na afloop van de activiteit in. De docent kan dan in de volgende lessen op de openstaande vragen ingaan.

E3: reflectie en evaluatie van het verhaal

Vul het werkblad in om het verhaal te evalueren.

Titel van het verhaal: _____

Auteur(s): _____

	GOED	REDELIJK	SLECHT	COMMENTAAR
Het verhaal heeft betrekking op de geselecteerde foto/voorwerp				
Het verhaal heeft een duidelijk begin en einde				
Het verhaal heeft een duidelijke boodschap of les				
Het verhaal is spannend. Het heeft de 'wow'-factor.				
Het verhaal heeft een goede link met verantwoord en duurzaam leven				
In totaliteit is het verhaal ...				

E4: reflectie en evaluatie van het groepswerk

Kies 3 woorden uit de onderstaande lijst die het best de bijdrage of aanpak van elk groepslid beschrijven. Elke student voert deze taak uit voor alle leden van de groep, inclusief zichzelf.

Naam van de activiteit: _____

Ingevuld door: _____

TEAMLID	GESELECTEERDE WOORDEN
Naam	
Naam	
Naam	
Naam	
Naam	
Naam	

creatief
behulpzaam
bescheiden
koppig
afgeleid
coöperatief

toegewijd
niet coöperatief
hard werkend
fantasierijk
vindingrijk
logisch

ondersteunend
slim
enthousiast
ongeïnteresseerd
georganiseerd
ongemotiveerd

niet bijdragend
vervelend
betrokken
arrogant
eerlijk
geduldig

onbeleefd
individualistisch
bedachtzaam
wanordelijk
aandacht vragend
grappig

halstarrig
verward
gepassioneerd
welbespraakt
bazig
stimulerend

FOTO ARCHIEF

A series of horizontal dashed lines for writing, consisting of 18 lines.

Uitknippen langs de rode lijn.

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Lenka Muzickova

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Gregor Torkar

Uitknippen langs de rode lijn.

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Gregor Torkar

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Gregor Torkar

Uitknippen langs de rode lijn.

Uitknippen langs de rode lijn.

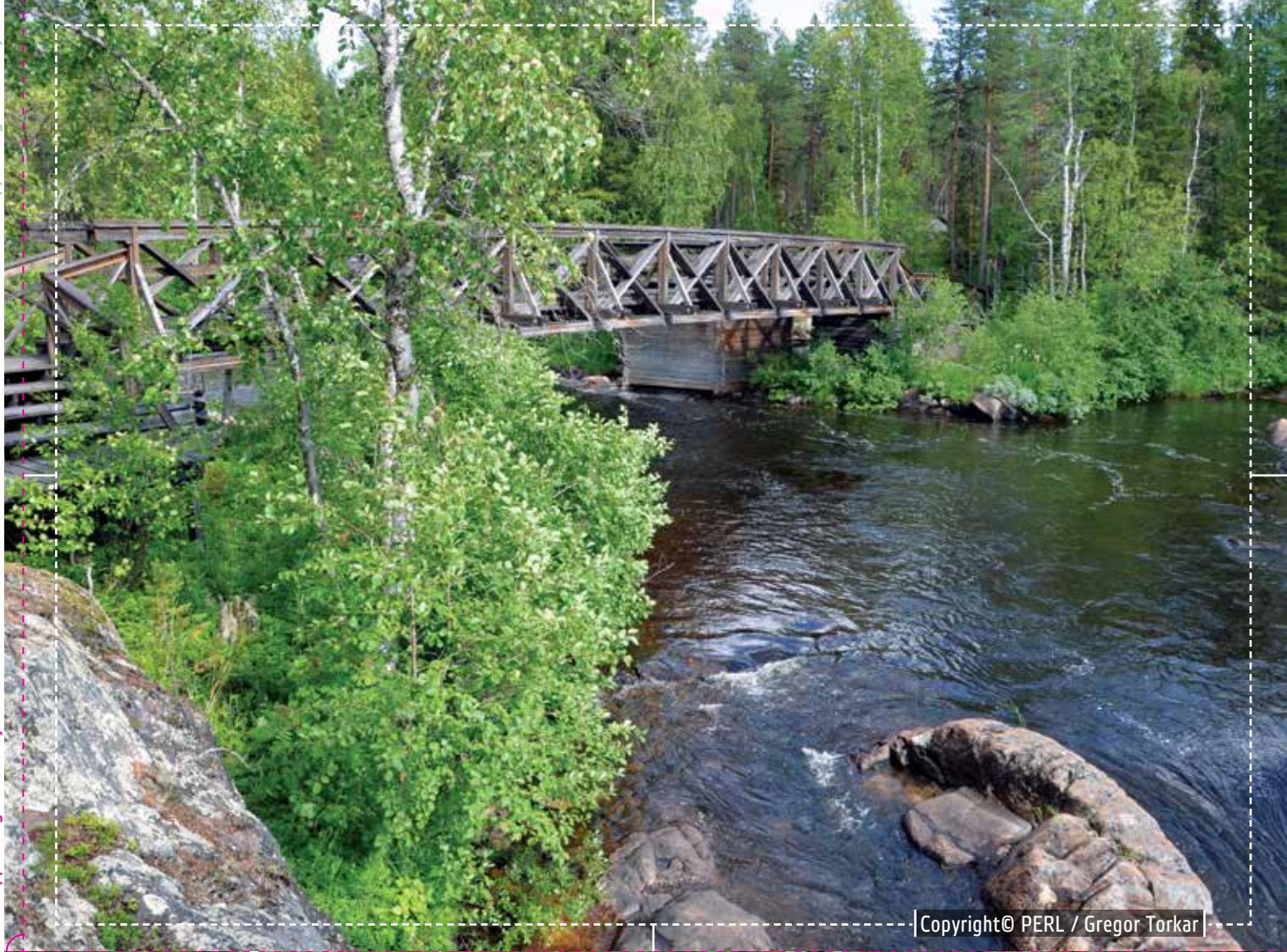
Copyright© PERL / Vija Dislera

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Gregor Torkar

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Gregor Torkar

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Nuno Melo

Uitknippen langs de rode lijn.

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Nuno Melo

Uitknippen langs de rode lijn.

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Lenka Muzickova

Uitknippen langs de rode lijn.

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Sacha Irene de Raaf

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Gregor Torkar

Uitknippen langs de rode lijn.

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Nuno Melo

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Hugo Agostinho

Uitknippen langs de rode lijn.

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Hugo Agostinho

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Helen Maguire

Uitknippen langs de rode lijn.

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Helen Maguire

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Hugo Agostinho

Uitknippen langs de rode lijn.

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Hugo Agostinho

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Nuno Melo

Uitknippen langs de rode lijn.

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Lenka Muzickova

Uitknippen langs de rode lijn.

Copyright© PERL / Ana Teodoro

Copyright© PERL / Gregor Torkar

Copyright© PERL / Sacha Irene de Raaf

Copyright© PERL / Stephen Lawless

Copyright© PERL / Hugo Agostinho

REFERENTIES

- Birch, C., Hackler, M.A. Who Says?: Essays on Pivotal Issues in Contemporary Storytelling (American Storytelling). Little Rock: August House, 1996.
- Egan, K. An imaginative Approach to teaching. San Francisco: Jossey-bass, 2005.
- Gough, A., Sharpley, B. Educating for a sustainable future: A national environmental education statement for Australian schools. Carlton South, Vic: Curriculum Corporation for the Australian Government Department of the Environment and Heritage, 2005.
- Grumet, M.R. Restitution and Reconstruction of Educational Experience: An Autobiographical Method for Curriculum Theory. In Lawn, M. & Barton L. (editors) Rethinking Curriculum Studies: A Radical approach. Londen: Croom Helm, 1981.
- Nanson, A. Storytelling and Ecology: Reconnecting People and Nature through Oral Narrative. Pontypridd: University of Glamorgan Press, 2005.
- Ogle, D. K-W-L: A teaching model that develops active reading of expository text. The Reading Teacher. VS: International Reading Association, 1986.
- United Nations Millennium development goals. <http://www.un.org/millenniumgoals> (02-02-2014)

FOTO'S

Gregor Torkar (page Front cover- FC, 5, 7, 29, 31, 33, 35, 39, 43, 55), Hugo Agostinho (FC, 41, 45, 47, 49, 51, 57), Nuno Melo (FC, 35, 37, 41, 51), Lenka Muzickova (FC, 29, 37, 43, 53), Helen Maguire (45, 47), Sacha Irene de Raaf (FC, 39, 55), Abdi Ali Farhan and James Phillip James (9), Stephen Lawless (57), Ana Teodoro (53), Vija Dislera (FC, 33).

PLAK HIER EEN ENVELOP OM DE FOTO'S IN TE BEWAREN.

The Partnership for Education and Research about Responsible Living

PERL is a partnership of educators and researchers from over 140 institutions in more than 50 countries, working to empower citizens to live responsible and sustainable lifestyles. European partners are determined through PERL's funding agreement with the European Commission. In Asia-Pacific, Latin America and Africa, PERL Networks have been established to facilitate activities in these regions.

The PERL project is run by a Core Unit located at Hedmark University College in Norway and is guided by a Steering Group.

PERL's mission is to:

1. empower individuals to recognise their role as active citizens and to make more responsible daily choices
2. influence governments, businesses and schools to educate individuals and to make better lifestyle choices both available and attractive.

More information about PERL can be found at www.perlprojects.org